

УДК 351.74
DOI: 10.31733/15-03-2024/1/496-498

Артем КОМЛЬСВ
курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Ірина ЦАРЬОВА
професор кафедри українознавства
та іноземних мов Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, доктор філологічних наук,
професор

РОЛЬ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Україна переживає надзвичайно складний період власного державотворення, який відзначається не лише глибинними проблемами соціально-економічного розвитку, а й необхідністю протистояти зовнішній гібридній агресії з боку РФ, що загрожує існуванню української незалежності. Чинити опір гібридній агресії РФ – це складний та тривалий процес, який вимагає злагодженої дії всіх суб'єктів суспільства. Тільки шляхом об'єднання зусиль та мобілізації ресурсів можна осилити цю загрозу та забезпечити стабільне майбутнє для України [1].

Національна поліція України відіграє ключову роль у забезпеченні міжнародної та національної безпеки. Розглянемо деякі аспекти.

Забезпечення національної безпеки: національна поліція виконує функції, спрямовані на виявлення та попередження загроз безпеці громадян, суспільства та держави. Це включає захист території, прав і свобод людини, протидію злочинності та підтримання публічного порядку [2].

Система забезпечення національної безпеки: національна безпека України вимагає багаторівневої системи, яка включає національні інтереси, загрози та саму систему забезпечення безпеки. Національна поліція входить до цієї системи і виконує функції, спрямовані на забезпечення безпеки в межах своєї компетенції.

Система забезпечення національної безпеки України створюється і розвивається відповідно до Конституції України та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері управління національною безпекою.

Виділимо декілька підходів до визначення поняття «система забезпечення національної безпеки»:

1. Представники першого підходу визначають дане поняття крізь формулу адекватності загроз і засобів, які мають вживатися. Так, на думку М. Левицької, для своєчасного виявлення та об'єктивної оцінки загроз національним інтересам, вибору та вжиття адекватних засобів їх локалізації, зменшення чи нейтралізації створюється система забезпечення національної безпеки;

2. Представники другого підходу визначають дане поняття крізь формулу гарантій та механізмів. Є. Кравець та М. Мельник вважають, що з точки зору системно-функціонального аналізу система забезпечення національної безпеки України становить сукупність суспільних, державних і особистих гарантій, а також економічних, політичних, правових та інших механізмів, які гарантують належний рівень захищеності особи, суспільства та держави від загроз національним інтересам України;

3. Також окремо можна виділити підхід, за якого аналізоване поняття виражається через здатність. О. Бодрук вважає, що система забезпечення національної безпеки – це здатність держави захищати свої інтереси та реалізовувати свої цілі у сфері безпеки як всередині держави, так і за її межами;

4. Цікавим, і нами відстоюється ця позиція, є підхід, за якого поняття, що розглядається, має не лише визначатися крізь призму гарантій, заходів і загроз, а й урахувати напрям забезпечення власного розвитку. Цю позицію репрезентує Н. Косолапов, який зазначає, що практична, оцінювана в історичній перспективі життєздатність соціального

організму повинна розглядатись і враховуватись як важливий чинник національної безпеки, і відповідно, система забезпечення національної безпеки повинна бути орієнтована не тільки на охорону самого суб'єкта і його поточної життєздатності, але й на розвиток останньої.

Підсумуємо.

Перший підхід визначає систему забезпечення національної безпеки через адекватність загроз і вживані засоби. Це означає, що система має вчасно виявляти загрози та вживати відповідних заходів для їх нейтралізації.

Другий підхід розглядає систему забезпечення національної безпеки як сукупність гарантій та механізмів. Це включає економічні, політичні, правові та інші засоби, які забезпечують належний рівень захищеності особи, суспільства та держави.

Третій підхід підкреслює здатність системи забезпечення національної безпеки захищати і розвивати національні інтереси. Це важливо як всередині держави, так і за її межами.

Четвертий підхід враховує не лише гарантії та загрози, але й напрям забезпечення власного розвитку. Це підкреслює важливість життєздатності соціального організму та його розвитку.

Отже, під системою забезпечення національної безпеки нами розуміється система теоретико-методологічних, нормативно-правових, інформаційно-аналітичних, організаційно-управлінських, розвідувальних, контррозвідувальних, оперативно-розшукових, кадрових, науково-технічних, ресурсних та інших заходів, спрямованих на забезпечення процесу управління загрозами та небезпеками, за якого державними і недержавними інституціями гарантується прогресивний розвиток українських національних інтересів, джерел духовного і внутрішнього добробуту народу України, ефективне функціонування самої системи забезпечення національної безпеки України.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених Конституцією і законами України:

1) заслуховують, за потреби, доповіді посадових осіб правоохоронних органів, що знаходяться на відповідній території, про виконання вимог законодавства щодо забезпечення громадської безпеки та правопорядку;

2) контролюють стан допризовної підготовки і відбору громадян на військову службу, правового і соціального захисту громадян, які мають бути призвані на військову службу, перебувають на військовій службі, звільнених у запас чи відставку, учасників бойових дій та членів їх сімей;

3) взаємодіють з органами військового управління під час планування та проведення (в умовах присутності цивільного населення) потенційно небезпечних заходів за участю особового складу Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки з метою запобігання і недопущення надзвичайних ситуацій, а також ліквідації їх наслідків;

4) інформують громадськість, зокрема через медіа, про свою діяльність щодо виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони.

Для здійснення цивільного контролю органи місцевого самоврядування можуть утворювати депутатські комісії, а в місцевих органах виконавчої влади можуть створюватися відповідні підрозділи.

До складу сектора безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Антитерористичний центр при Службі безпеки України, Служба судової охорони, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику [3].

Місцеві органи контролюють виконання вимог законодавства щодо громадської безпеки та правопорядку, заслуховуючи доповіді посадових осіб правоохоронних органів. Вони контролюють і стан допризовної підготовки та відбору громадян на військову службу, а також правовий і соціальний захист учасників бойових дій та членів їх сімей. Під час планування та проведення потенційно небезпечних заходів з використанням озброєння і

військової техніки місцеві органи взаємодіють з органами військового управління. Вони інформують громадськість про свою діяльність, пов'язану з національною безпекою і обороною.

Ці заходи спрямовані на забезпечення безпеки громадян та держави, а також на підтримання стабільності та розвитку України.

1. Царьова І. Сучасний дискурс інформаційної війни. *Південний архів (філологічні науки)*. 2023. № 95. С. 39–44. URL : <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/861/844>.

2. Каліман М. Р. Роль Національної поліції України в забезпеченні національної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 157–159. URL : http://www.lsej.org.ua/5_2021/38.pdf.

3. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

УДК 351.74+343.85

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/498-499

Ольга КОРОБКОВА

курсант факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності

Олександр ЗАХАРЧЕНКО

старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ З ОСОБАМИ, СХИЛЬНИМИ ДО ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА (КРИВДНИКАМИ)

Дільничні офіцери поліції відіграють визначальну роль у забезпеченні публічної безпеки та порядку у межах поліцейської дільниці, здійснюють профілактичну роботу щодо попередження злочинності та правопорушень, захищають права громадян.

Одним з важливих напрямів діяльності є індивідуально-профілактична робота, спрямована на запобігання кримінальним та іншим правопорушенням, перевірку дотримання обмежень, установлених законодавством щодо певних осіб [5]. Ефективність цієї превентивної діяльності безпосередньо впливає на захист прав і свобод громадян від злочинних посягань.

Індивідуальна профілактика включає широкий спектр заходів, спрямованих на виявлення та вплив на осіб, схильних до порушення закону. Ці заходи передбачають виховний вплив на цих осіб та їхнє оточення, а також за необхідності вжиття примусових заходів, щоб запобігти правопорушенням. Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. [1].

Індивідуальна профілактика – це необхідна складова роботи правоохоронних органів та громадських структур, спрямована на запобігання різним формам правопорушень. Індивідуальна профілактика має свої етапи, включаючи виявлення осіб з потенційним ризиком, спостереження та вплив на них з метою попередження правопорушень [3].

Індивідуально-профілактична робота дільничного офіцера поліції з особами, схильними до вчинення домашнього насильства (кривдниками), є важливою складовою стратегії забезпечення громадської безпеки та захисту прав громадян. Домашня насильницька поведінка в Україні є серйозною проблемою, що створює загрозу для фізичного та психологічного благополуччя осіб, які стають її жертвами.

Дільничний офіцер здійснює ретельний аналіз інформації щодо випадків домашнього насильства, включаючи скарги жертв, свідчення свідків та інші докази. Спілкується з потенційними жертвами домашнього насильства, надає їм підтримку,